

გვერდი ავსონს

გაზეთის ფასი:

წლი რად. 15 მან.
 ნახევარი წლით 8 მან.
 თვეურად 1 მან. და 50 კ.

ცალკე წიგნები ათი კაპ.
 ფილიური ხელის მოწოდებას გაზეთის ფასი შეუძლიან ნაწილობრივ გადაიხადონ: ხელის მოწოდების დროს 5 მ. ხანი თვის შემდეგ კიდევ 5 მ. და დანარჩენი სხვადასხვა პირობებით. რედაქცია და კანტორა იმყოფება ქუჩის 41. მისამართი: კანტორა ლაი დილის 9-2 საათამდე, საღამო 5-7 საათამდე, კვირა უწყე დღეების გარდა.

გაზეთის ფასი:

წლი რად. 15 მან.
 ნახევარი წლით 8 მან.
 თვეურად 1 მან. და 50 კ.

ცალკე წიგნები ათი კაპ.
 ფილიური ხელის მოწოდებას გაზეთის ფასი შეუძლიან ნაწილობრივ გადაიხადონ: ხელის მოწოდების დროს 5 მ. ხანი თვის შემდეგ კიდევ 5 მ. და დანარჩენი სხვადასხვა პირობებით. რედაქცია და კანტორა იმყოფება ქუჩის 41. მისამართი: კანტორა ლაი დილის 9-2 საათამდე, საღამო 5-7 საათამდე, კვირა უწყე დღეების გარდა.

№ 63

ყოველდღიური საზოგადოებრივი და სალიტერატურო გაზეთი

№ 63

თბილისში მიიღება ხელის მოწერა ყოველდღიურ საზოგადოებრივ და სალიტერატურო ყოველდღიურ-გეოგრაფიულ-ქიმიურ-ბიოლოგიურ-მედიკალურ-მეცნიერულ-საბავშვო-საქართველო 1917

გაზეთის ფასი: მთელი წლით 15 მან. ნახევარი წლით—9 მან. 3 თვით 5 მანეთი, ერთი თვით 1 მან. 4 აბაზი. წლიურ ხელის მოწერით ნაწილობრივ შეუძლიან ფული გადახდა: ხელის მოწერის დროს 7 მან. 1 მარტს 5 მან. და 1 თბათვეს 3 მან. მისამართის გამოცემა 10 მანეთი ფოსტის მარკით.

რედაქციის მისამართი: თბილისი, მოსკოვის ქუჩა № 4, ანუ ფოსტის კუთხე № 76. კანტორა ლაი არის დილის 9—3 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე. ტელეფონი 15—75.

რედაქტორი: გრიგოლ ვეშაბელი.
გამომცემელი: ამხანაგობა „საქართველო“

საქართველო და დღევანდელი

თანხმად სასურსათო მინისტრის ციკლოდროსა ტომარების რიცხვის გაზარდვის შესახებ ქუთაისის გუბერნიის სასურსათო კომიტეტი საყოველთაოდ აცხადებს: რომ ყოველივე კერძო პირი ან საზოგადოება ვალდებული არის ორ ივლისამდე ან 1917 წლის წარმოადგინოს ქუთაისის საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტში ცნობები შესახებ იმისა თუ რამდენი და რა გვარი ტომარი მოგროვებდა და რამდენი მათგანი გამოდგება ხორბლის, პურის, სიმინდის და მარლიის ჩასაყრელად. მასთან ყოველივე ეს პირები ვალდებული არიან ყოველ ორ კვირაში ერთხელ წარმოადგინონ საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტში ცნობები ტომარების მიღების ან გაცემის შესახებ. ტომარების გატანა კავკასიიდან შეიძლება მხოლოდ სასურსათო მინისტრის კავკასიაში მთავარ-რწმუნებულის ნებართვით.

კავკასიაში კი ტომარების გადაზიდვას შეიძლება მხოლოდ საგუბერნიო და საოლქო სასურსათო კომიტეტების ადრესტად. დამრღვევი ამა სავალდებულო დავალებისა მიეცემა სამართალში, თანხმად მომრიგებელ მისამართთა წესდების 29 მუხლისა.

ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიაში ჩაწერა

შეიძლება ამავე პარტიის სადეკლარაციო დარბაზში (გორისკოვის ქ. ოცხელის შესახებ, ბაღის ზირდაზირ). დილის 10—2 საათამდე და საღამოს 5—10 საათამდე და გარეთვე

გაზ. „ჩვენი ქვეყნის“ კანტორაში

(თბილისის ქ. სოფ. მიქელაძის სახლი) დილის 9—2 საათამდე და საღამოს 5—8 საათამდე.

ვლადიმერ „რადიუმ“ თიბერი

ხუთშაბათიდან 22 ივნისიდან 1917 წ. ნახევარი იქნება საკულისხმეო სურათი

გებრაელები

გამოჩენილ მწერლისა ე. ჩირიკოვის. კინო დრამა 5 ნაწ. მონაწილეობით ე. პელოვისა, ე. ნერონოვის, ა. მოროზოვის და ა. ლეონტიევის. დაღმა ამ პიესისა აკრძალული იყო ძველი რეჟიმისაგან.

ანონსი. ივნისის 26, 1917 წ. ნახევარი იქნება საუცხოო სურათი გამოჩენილ მსახიობების მონაწილეობით: ე. ა. კარაშისა, ე. ა. ზოლდისკისა, ა. დ. რინდინისა და ნ. პერესტიანის.

შურის მიება

მხატვრული დრამა 5 ნაწ. **გიორგიანი მართი საათით**

სახუმარო, 2 ნაწ. მონაწ. გამოჩენილ იტალიის მსახიობისა რუდოლფის.

ხელის მომწერეთა საყურადღებო

გაზ. „ჩვენი ქვეყნის“ კანტორა სთხოვს ხელის მოწერით, რომელთაც ვადა გაუთავდა ან უთავდება დროზე შემოიტანონ ხვედრი ფული უკიდურეს შემთხვევაში კანტორა იძულებულ იქნება შესწევტოს გაზეთების გზავნა.

დღეს

წიგნები:

ე. წერეთელი — შრომის თავისუფლებას შეზღოვდა.
 ლ. გურული — ქალაქის არჩევნების გამო.
 შუგარო — ეროვნული საბჭო.
 იმ-ხან — დროებითი მთავრობა და ეროვნული კოხე.
 ი. ამერელი — უმართლესო პოლიტიკა.
 მ. ბუჩიანი — ღვთის მისახებდა.
 რუსული პრესა.

ცნობები:

რევოლუციის ამბები. მსოფლიო ომი. ეროვნული კოხე. ზევის გარშემო. პლეხანოვი უკრაინელების შესახებ. სოც. დემ. საოლქო ყრილ. დადგენლ. რუსეთი. ცხურობი. ახალი ამბები.

ვლადიმერ „ამპირ“ თიბერი

სასაზღვრო შენობა.

22 ივნისს 1917 წ. ნახევარი იქნება საკულისხმეო სურათი

გაუიღვლი დიდება

მხატვრული დრამა 6 ნაწ. ლ. ნიკოლინის სცენარისუბით.

ანონსი: ივნისის 26, 1917 წ. ნახევარი იქნება დრამა 5 ნაწ. სცენარიუს ანატოლი კაშენკოს ნიგუბით.

ფილა პარპალული სიმპარულისა

უმთავრეს როლებში მონაწ. ე. ვ. მესხიშვილი, მ. კასრაძე და ი. ნ. ხუდალავაძე ქართული გამოჩენილ მიმდინარე ამბები.

სატესტო-ქალაქის ცირკი მ. ეუბი-ვევისა.

პოსპიტლის ქუჩა საკუთარ სახლში.

კვირას 25 ივნისს გაიმართება სასპორტო ატლეთური წარმოდგენა, რომელიც შესდგება საუკეთესო ცირკის ხელოვნებისა. გასტროლები გამოჩენილ ხელოვნებად დასისა

5 კლიკები,

აგრეთვე გასტროლები პეტრაკოვსკების.

36 დღეა ქალთა ფრანგული ქიადობისა. დღეს იკიდებენ 3 წყვილი 1. ვინ იქნება უელსი და რამსაჟა. 2. ასტეხა და სუელაჟა. 3. ლეჟა და ლეჟარდ.

დასაწყისი წაროდგენისა 8 ნახევარ საათზე საღამოს. ქიადობის დასაწყისი 10 საათზე.

ამ მოკლე ხანებში ჩამოვა ქალბატონი ატლეთი ზელდისკისა.

ანონსი: მსადამდე განსაზღვრულა ბუნებისა ქალთა ჩემპიონატის 3. შედგენილად და სარეჟის. აგრეთვე შეადგება ბენეფიცი კლოუნებისა ფლორენსის და კრისტის.

იბეჭდება და მალე გამოვა

ტიტე მარგველაშვილის საშუალებანი ივნისი მარონიშიური აღმოჩენილებისათვის.

ექიმი ვლადიმერ მ. ლორთქიანიძე

დღეს მსახიობი, საჟოა და სეკუების სეკულები გამომავლებს ყოველ დღე დილის 11—2 საათ. საღამოს 7—9 ს. მუჟიანის ქუჩა, ვატიკისკის სახლი

დოქტორი მედიცინისა პრივატ. დოქტორი **მარტო პავლესი მონაწილე** დაბრუნდა და განახალა მიღება ავთოპიუებისა დილის 8—2 საათამდე და საღამოს 6—8 საათამდე.

მისამართი: ვოსპიტლის ქუჩა საკუთარ სახლი.

გამოცდილი მასწავლებელი

(სტუდენტ) ამხანაგებს მოწვევებს ყველა სასწავლებლებისთვის.

ნახვა შეიძლება ფერაძისა და კარნაულის სტამბაში დილის 11 საათიდან 3 ს. თ—1

პროგრესული საბჭო.

რუსეთის რევოლუციისათვის იმ თავიდანვე ბენეფიკარ გარემოებათა წინასწარი განწყობილება არსებობდა: მრავალ ეროვნულ რუსეთს ომმა ძირითადი საკითხი დაუსვა: ერთა თავისუფლების უზრუნველყოფა. ერთა თავისუფლებას პირიქითაღმართულად უკვე ომის დაწყებდანვე იქნა აღიარებული სხვადასხვა მთავრობათაგან, ხოლო რევოლუციამ იგი სადღისო ლოზუნგად წამოაყენა. რევოლუცია ამის გამო მსწრაფლ განვიარდა, იგი რუსეთის იმპერიის ყველა კუთხეებს მოედო, მოხდა რევოლუციის ერთგვარი დიფერენციაცია, რამაც ყოველი კუთხის რევოლუციის მსვლელობაში ჩამოსხელი შეუქცევით საერთო იმპერიის რევოლუცია გამოიხატა ფინეთისა, უკრაინისა, ლიტვანისა და სხვა ამგვარ რევოლუციებში აი, ეს გახლავთ სრული საწინდარი რევოლუციის მთავარ მიზნების გამარჯვებისა, რადგან ცენტრის მდგომარეობასთან არ არის მიუზღობრივთ დაკავშირებული „პროგრესიული“ რევოლუციები. ძველი წესრიგების დანგრევით ყველა ერთა სათანადო ისარგებლა.

როდესაც მოსკო ცენტრის ძველი მთავრობა, პეტროვი ერთა პირველი საქმე

ის იყო. რომ მათ დაიარსეს საკუთარი გამგებთაინგებელი ეროვნული დაწესებულება, რომელშიაც გამოიხატება მთელი ერის ნებისყოფა, სულის კეთება. რევოლუციის თავისუფალ მისწრაფებათა გამოვლენის მომენტია; ერი ორგანიზაციის ერთეულია, რომელიც რევოლუციის დროს სცილობს ყოველი თავისი მოწვევებით, მაგრამ ისტორიული პირობათა გამო დაუქმყოფლებელი მისწრაფებანი სწრაფი ამოქმედებით საქმედ აქციოს. რევოლუცია მით არის საინტერესო, რომ ეს მოკლე დრო განსახიერება ერის ახორთა და გზნობათა შეჯგუფებისა, მთელი მისი ეროვნული—პოლიტიკური სიმწივისა და კულტურული სიმადლობის; ერთი სიტყვით, იგი სარკვე ეროვნულ შეგნებისა.

ეროვნული შეგნება კი იმდენად გამსჭვალულია ეროვნული მინაარსით, ყველა სოციალ კატეგორიათათვის საერთო ფსიხიური ელემენტით რომ იგი სრულიადად თავისთავად მისწრაფებულ ეროვნულ მოქმედებას, რომელიც იმავე დროს გაერთიანებულია, როგორც თვის წარმოშობით ისე თვისი ფუნქციებით, თვისი ზეგავლენით.

ასეთი ეროვნული შეგნების ამოქმედებას ვედავთ ჩვენ ყველა ერთა რევოლუციებში: ფინეთში, უკრაინაში, სომხებში და სხვ. ქართველობას კი ჯერ კიდევ არ შეუქმნია ასეთი გაერთიანებული ორგანიზაცია, რომლის მოქმედება წმიდა ეროვნული ხასიათისა იყოს, როგორც სხვა ერებს, ისე ჩვენც უნდა გვეჩვენოს ერთგვარი რევოლუციური ორგანიზაცია, რომელიც საბჭო რევოლუციის პირველი დღეების აღფრთოვანებამ აგეთი რამ ჩვენში ვერ წარმოშვა. ჩვეულებების ერთგული ქართველობა უსიტყვოდ დაიმორჩილა ახალ მთავრობის წამსტანობას კავკასიაში, ახალ ფორმის ცენტრის ბრძანებლობისა ძველი მინაარსით. საერთო განზრების დროს მხოლოდ სახელი ვანუზის ჩვენს პოლიტიკურ დაწესებებს: სხვაგან რუსეთში ამგვარი რამ არსად მომზადარა. სადაც ძველი დინგრა, იქ ახალი ააშენა ერმა თავის ძალითა და შეგნებით. ჩვენი ეროვნული შეგნება კი დღესაც სამად არის გაზარებული არა ჩვეულებრივ გარემოებათა შეჯგუფებებთა სპირო, რომ ეს გაზარებული ორგანიზაციი გამთელოს. პოლიტიკური მიმართულებით აკლიათ მომენტის უაღრესად სერიოზობის გრძობა—შეგნება არა თუ ჩვენი ერის უზღოვან მომავლისათვის, არამედ თვით მისი არსებობისათვისაც. ჩვენს არაოცნებებში მძლავრია უფრო ჯგუფური თვალთახებისა, ვინც საერთო, საზოგადო ეროვნული. სამი თვის შემდეგ მოვალენი ვაქნებით ჩვენი ეროვნული იდეა დაეცვათ მთელი კულტურული კაცობრიობის წინაშე. მაშინ ისტორიის მსახურების წინაშე ჩვენი უფლებების თავგამოდებით დაცვის სახით, უნდა ამეტყველდეს ქართველობის საბით წარსული სილიადის, ორათვისწლიან გამოცდილების, პოლიტიკური იდეა, ვანცილ ტანჯვა წამებით ჩვენს გრძობებში ბუნებრივად დასაფურცლებული დილომატიური ტაქტიკა და აწინდელ ევროპულ კულტურულ-სახელმწიფოებრივ ცხოვრების დრამა შეგნება-ანალიზი. ქართველის ავთო ქომადგობას მაშინ ექნება ძლიერი ძალა, როდესაც ის ზურგ გამაგრებული იქნება ერის მთლიანი განსახიერებით, ეროვნულ საბჭოს არსებობით, მისი გამამხრეველი მოქმედებით, რასაც ძალა-უნებრივად ანგარიშს გაუწევს რუსეთის წარმომადგენლობაც. თუ ეს მოკლე არ შეგნებით ჩვენი ეროვნული საბჭო, კავკასიის კომისარიატი შეიქნება ერთი განსახიერება ადგილობრივ ინტერესებისა; ყველამ ვიცით, რომ ეს ქართველთა ეროვნული იდეალებს, მისწრაფებათა ვერ დაქმყოფილებს, თუნდაც მისთვის, რომ კომისარიატი, როგორც ავე

თი, უფრო ადრეც ახალი მთავრობისა, ვინც უფლებამოსილი წარმომადგენელი კავისის ერებისა. დამფუძნებელი კრებულს უფროსი ყოვლისა ანგარიშს გაუწევს იმ ერებს, რომელთაც მეტი აქტივობა, მეტი თავისებობა გამოიჩინეს ეროვნულ-ეროვნულურობაში. რომ იმ ვადამდევე წესდეს ჩვენც ძალ-მოკრებელი ვიქნეთ, საქართველო სპეციალური და მისი ხანგრძლივი ეროვნული პლატფორმა. დამფუძნებელ კრების ქართველი წევრების სიტყვით მოთხოვნათა ფაქტორები, ყველაზეთვის თვალსაჩინო საყრდენი ძალია ეროვნული საბჭო და მისი მოქმედება იქნება.

მედიანი.

დროებითი მთავრობა და ეროვნული კითხვა.

ჩვენ იმ თავიდანვე ვლაპარაკობდით, რომ ეროვნული კითხვის წამოყენება და მისი გადაჭრა ყოველად აუცილებელი არის რევოლუციის გარანტირებისათვის და ბრძოლის მოპოვებულ თავისუფლებათა შენარჩუნებისათვის. მით უმეტეს რუსეთში, სადაც მცხოვრებთა თითქმის ნახევარი ნაწილი არა ველიკორუსებისაგან შემდგომი, ამისათვის ანგარიში უნდა გაეწია ყველას და რევოლუცია რომ ნორმალური გზით წასულიყო. მას რომ რაკეტები ტვირთები მიგზავნიდა ძველი რეგიონისაკენ დაწვილი-დაკვილი სამართლიანობისათვის, აუცილებელი იყო ერთა თავისუფლების უზრუნველყოფა. მაგრამ ეს არაა ჩვენს და დღეს უკვე მომზადარ ფაქტის წინაშე ვდგევართ. შეუპოვარმა სინამდვილემ თავი იჩინა და ორპოლოში ვერ შეიწყნარა.

ამის საუკეთესო დამამტკიცებელი დღე ვანდელი მუშათა და ჯარისკაცთა დღე-ღობის ყრილობა არის, რომელმაც, როგორც დღემდე დღემდე მკაცრ-ბინებს, გარკვეულ გზას დაადგა და მიზანია დროებით მთავრობის რეგულაციით, სადაც ნათქვამია: „რუსეთში ეროვნული კითხვის გადაჭრა მკობრულად არის დაკავშირებული იმის განმტკიცებასთან რაც რუსეთის რევოლუციამ გამარჯვებით მოახერგა“.

ამასთანავე ხსენებულმა ყრილობამ აუცილებლად სცნო, რომ დროებით მთავრობასთან მოწვეულ იქნეს ეროვნული საბჭოები ყველა ერის წარმომადგენლებისაგან, რომელნიც უზრუნველყოფენ ერთა თავისუფლებას. ამის საქაროებას ჩვენ ვაპირებთ ვაღიარებდით, როდესაც კალიფორნიის სამინისტრო არსდებოდა. ასეთი გადაწყვეტილება მუშათა დღე-ღობების დიდ ისტორიულ ფაქტად უნდა ჩაითვალოს. რევოლუცია ახალ პერიოდში გადადის და თუ ამ გზით ვერცხვებით მიმდინარეობს, მაშინ შეგვიძლია დარწმუნებულნი ვიყოთ, რომ ეს რევოლუცია ვამართლებს თავის მთავარ დანერგულ შემდეგს. პოლიტიკური მოქალაქეობრივი და ეროვნული თავისუფლება განმტკიცდება, რაც საშვალბას მისცემს სახელმწიფოს შემოქმედებით გზას დაადგეს და ახალი შენობის აგება სადუქლიანად დაამთავროს. მართალია, იმპერიალისტური რუსული პრესა ძალის მომხრეებისაგან მიუღწევლობა დროებით მთავრობის უკარგულებას და სხვათა წინააღმდეგ, მაგრამ „რუსი“, „ბორუ“. ვეღომ-იც და სხვა, აწ უკვე მძვინვარეობს მთავრობების, პრესის იმუღებელი იქნება ხმა გაქმნიდნ და ვიწრო ეგოისტური მიდრეკილებანი გულშივე ჩაიხრის, ვინაიდან სწორ გზას დაადგა რუსეთის დემოკრატია და მისი ძალის წინაშე ქედს მოიხრის როგორც გუტყვობი და მილოცო-ვები, ისე მათი ზურგის გამამარცხებელი რეპრეზი.

დროებითი მთავრობას ორი გზა დარჩა სამოქმედოდ და სასიარულოდ. ან გვერდზე ამოუდგეს იმპერიალისტებსა და ანგეოსისტურ კაცო-კამიანებს და ან იმ შემთხვევაში მიმართოს მათს გაკვეთს, რომელზედაც მას მუშათა დღე-ღობების ყრილობამ მიუთითა. პირველი გზა იქნება ანტი ხალხისური, როგორც კომუნალ-დამსამრებელი, ხოლო მეორე გზა მიუყვანს რუსეთს საბოლოო გამარჯვებამდე.

უკრძალავ დღემდე სანქცე ვაგეითა, მან დაუტოვოს მთელი რუსეთი, რომ ერთი ინტერესების ამუხა ადგება კოსტის მოსტებს მათ, ვინც წინააღმდეგი იქნება ბუნებრივი მოთხოვნილობისა. გელა იბადება კითხვა, რა გემარ-თებს ჩვენ, ქართველებს?

ჩვენ ესლა დიდი ისტორიული მომენტის წინაშე წარსდგებით. დიდი მომენტები კი დიდი საქმეების გაცემებას მოითხოვს. დიდი თუ ვერა, მკობრულად მინჯი გავაფეთთო, ის მკობრულად, რომელზედაც ჩვენ ყოველ შემთხვევაში ვლაპარაკობდით. ეს ვახლავს პარტიათა შეთანხმება და არა ურთიერთ-საწინააღმდეგეთ დარჩება და დაგეგმება. ასეთი შეთანხმება მოგვეცეს ჩვენ საშვალბას მთელი ქართველი ერის ხმა გაეგონათ მთელს რუსეთს და მუშათა ყრილობის მიერ აუცილებლად აღიარებული ეროვნული საბჭოები დროებით მთავრობასთან, ჩვენგანაც მოითხოვს თადარიგს.

ვერც ერთი პარტია ვერ წარსდგება მთელი ერის სახელით, ერის სახელით მხოლოდ პარტიათაგან შემდგარი ეროვნული საბჭო ილაპარაკებს. ეს მით უმეტეს მიუთქვამელია, რომ ერს როგორც მთლიან ორგანიზმს, უფლა გაუწევს ანგარიშს. დაყენება ყოველად შეუწყნარებელი და სახფათო იქნება ესლა მინჯი ნულირ გაუშვებთ ხელდან შესასდებელ და აუცილებელ შეთანხმებულ მოქმედებას.

ინ-ხანი

შრომის თავისუფლებას შეპოვება

დროებითი მთავრობის მიერ სასოლო წიწების ყიდვა-გაყიდვის აღკვეთა — დიდი ისტორიული ფაქტია.

ეს—მიწების სოციალიზაციის ანუ გაზიარების, მოსახლადებელი ხანაა.

რუსეთის ცხოვრება ორი ეკონომიური წესის შუა არსება. ეკონომიულმა წესმა რუსეთის ეკონომიური ცხოვრების დერბი. კერძო საკუთრებისკენ გადახარა.

— ეკონომიური თავისებურება კი რუსეთს — კომუნისტური წყობილებისკენ მიიქნება.

პირველმა პრინციპმა თუ გაიძარჯვა, ეს—შრომის თავისუფლების გამარჯვება იქნება.

თუ, პირიქით, მიწების გაზიარება მოხდება, — შრომა შეიძირება, თავისუფალი აღარ იქნება, და რუსეთის ეკონომიური ცხოვრება თავისებურს, განსაკუთრებულ მიმდინარეობას მიიღებს, სრულიად მოსწყდება, ჩამოშორდება ეკონომის წესსა და ისეთივე ვერ ჩაველით, უძრავი და უკვალობელი შეიქნება, როგორც იყო ძველ პერიოდში და არის რამდენიმე დღესაც ჩინეთში.

აქ არის ბრძოლა ძველსა და ახალს შორის.

სამუშაობრად, საქართველოს ეკონომიური ცხოვრება სრულიად არ შეესაბამება იმ მიმართულებას, რომელიც ახალი რუსეთის ეკონომიურმა ცხოვრებამ წარმოშვა, ვინაიდან ჩვენს კერძო საკუთრებას და შრომის თავისუფლებას — უსივარერი დროიდან სუფევს.

იმავე დროს ჩვენი სოციალისტები — როგორც სოციალ-დემოკრატები, აგრეთვე სოციალისტ-ფედერალისტები — რუსეთის ინტელექტუალის ზეგავლენით მიწების გაზიარებას აღიარებენ და სურსთ ჩვენი ხალხი მისთვის სრულიად შეუხამაბო ეკონომიური მიმართულებით ჩაათრას.

ფრთხილად, ქართველი ხალხო! ნუ აჩქარებდები! ასჯერ გავიხსოვო და ერთხელ გადაჭეტი.

ვისლ წერეთელი.

ქალაქის არჩევნების გაყოფა

ქალაქის ხმოსანი არჩევნის დრო მოახლოვდა. ამ დღეებში ამომრჩეველთა სია გამოქვეყნებული იქნება.

მაგრამ სიბები, რომელიც ახლა გამოცხადდებენ, არ იქნება საბოლოო დასრულებული: შეიძლება იგინი კიდევ შეესწოროს, რადგანაც, კანონის ძალით, ამ სიბების გასაჩივრება არ არის აღკვეთილი.

მასხადამე, არ იქნება ზედმეტი აუხსნათ ჩვენს მკითხველებს საჩივრის წესი, რათა ყოველმა მოქალაქემ თავისი უფლება დაეცვას.

უწინარეს ყოვლისა, უნდა ვისტავოთ, რომ ქალაქის გამგებობა ერთი უფლები-ლობა და უხანონობა ჩაიდინა: დადგინა, რომ სიბები მართო რუსულ ენაზე დაიბეჭდოს. რათქმა უნდა, ის დიდი, თუ არა უმეტესი ნაწილი ქალაქის მცხოვრებთა, რომელმაც რუსული ენა არ იცის, თავის უფლებას ვერ დაიცავს.

ვინც კი ამომრჩეველთა სიას წაიკითხავს და შეამჩნევს რამე შეცდომას, მაგ., დონ-ხახავს, რომ ის არ არის ნაჩვენები სიაში, თუმცადა კანონით იმას საჩივრის ხმა აქვს, — იმან უნდა განასაჩივროს სიის ეს ნაკლი. რა ვადა აქვს გასაჩივრება? კანონი პრადგონს აცხადებს, ვადა ხუთ დღეს არ ადებმატებია. ხუთი დღე უნდა ეთავალოთ დიდან სიის გამოქვეყნებისა. ვინც ამ ხუთი დღის ვადას გაუშვებს, ის ამ არჩევნების დროს თავის უფლებას საშვალბად შეკარგავს.

სად უნდა შეიტანოს უკუაყოფილო მოქალაქე საჩივარი? ესეც ცხადად არის ნათქვამი არჩევნების წესებში, — შეიტანოს უნდა ქალაქის გამგებობაში. ქალაქის გამგებობა ხუთი დღის განმავლობაში საჩივრის განხილავს. შეიძლება საჩივარი საფუძვლიანი დარჩეს, — მაშინ მომჩივნის თხოვნას დაემაყოფილებინ და სია, თანახმად გამგებობის დადგენილობას, შესწორებული იქნება. შეიძლება, რასაკვირველია, ისიც, რომ ხუთი დღის განმავლობაში გამგებობამ ან არაერთგვარად განაჩინა არ დაადგინოს, ან და საჩივარი უყურადღებოდ დასტოვოს. ამ შემთხვევაში მომჩივანს წესდების ძალით სამა დღის ვადა ეძლევა; გამგებობის მოქმედება — სრულდება არ უარყოფილად წესდება — განსაჩივრის. არჩევნების წესებში გარკვევით არ არის ნათქვამი, საიდან უნდა ვითავითო ეს სამი დღე. მაგალითურად: ესტოვია, 10 ივლისს მე საჩივარი შევტანე ქალაქის გამგებობაში. ხუთი დღის განმავლობაში, ესე იგი 15 ივლისს, გამგებობამ დაადგინა, ჩემი საჩივარი უყურადღებოდ დარჩეს. გამგებობა ვერ მოასწრებს, რომ იმავე დღეს მე გამოეცხადოს განჩინება. ადვილად შეიძლება, მე მეორე ან მესამე დღეს მეცხვრობა გამგებობის განჩინება. აქ კითხვა იბადება: როგორ დღეიდან ითვლება ჩემი საჩივრის ვადა — დიდან გამოცხადების, თუ დიდან განჩინების დადგენის? სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, როდის უნდა შევიტანო მე საჩივარი: 18, 19 თუ 20 ივლისს?

ჩვენ იმ აზრს ვადგევართ, რომ იმას არ აქვს მნიშვნელობა, თუ როდის გამოცხადდა მომჩივნის მისი საჩივრის შედეგი. წესდებაში ნათქვამია, რომ გამგებობამ ხუთ დღეში უნდა განხილავს საჩივარი და, თუ ამ ვადაში არ განხილავს ან საჩივარი უშედეგოდ დასტოვოს, მომჩივანს ნება ეძლევა სამი დღის განმავლობაში („в три последующих дня“) გამოეხილოს დადგენილება განსაჩივროს. ვევი არაა, იმ დღეს იწყება საჩივრის ვადა (სამი დღე), რა დღესაც თავად გამგებობის განჩინების დადგენის ვადა. ერთი სიტყვით, როდესაც გამგებობის განჩინების დადგენის ვადა მიღის, იმავე დღეს იწყება მოქალაქის საჩივრის ვადა. მასხადამე, ზემო მოყვანილ მაგალითში საჩივრის ვადა იწყება არა 16, არამედ 15 ივლისს. 15 ივლისს საჩივარი უფოთ შეტანილი უნდა იქნას.

სად, რომელ დაწესებულებაში უნდა შეიტანოს მოქალაქემ თავისი საჩივარი? „ადმინისტრაციულ სამსახურლოს სთავანდო ინსტანციისაში“. ამბობს არჩევნების ახალი წესდება.

რა არის ეს, „ადმინისტრაციული სამსახურლო“?

ფუტე, უშედეგო იქნება თქვენი შრომა, თუ ამის ახსნა და გარკვევა თვით წესდებაში იქნით: იქ ერთი სიტყვასაც ვერ იპოვით ამის შესახებ.

არჩევნების წესდება დამტკიცა დროებითა მთავრობამ 15 აპრილს. მაშინ იმას, ჩვენი აზრით, ჰქონდა სახეში ის კანონი, რომელიც მაშინ კიდევ გამოქვეყნებული არ იყო. ეს კანონი, როგორც სახელბო გახვებთ ვეცნობდნენ, მერმე გამოცხადდა. „დროებითი მთავრობის უწყებებში“ („Въѣстникъ Временнаго Правѣтельства“) არის უკვე დაბეჭდილი, „სასამართლოს წესდება ადმინისტრაციულ საქმეთა შესახებ“ („Положеніе о судахъ по административнымъ дѣламъ.“) ამ წესდების შინაარსი ვიკრძებთ, რომ საოლო ქალაქის სასამართლოში იქნება, ადმინისტრაციული განყოფილება — „административныя отдѣленія окружныхъ судовъ“. ყველა საჩივრები ადმინისტრაციულ მოხელეთა მოქმედებაზე ექვემდებარება ამ „განყოფილების“. ამას ექვემდებარება საჩივარი ქალაქის თვითმართვლობის მოქმედებაზედაც.

მასხადამე, საჩივარი საოლო სამსახურლოს ადმინისტრაციულ განყოფილებაში უნდა მიერთვას. დანარჩენზე სხვა დროს.

გ. გურული.

უპარტიოებელი კოლიზია.

ჩვენს დროში პოლიტიკას და დიპლომატიას საერთო და დიდი ვასავალი აქვს. ვაშკინილი — ნიქიერი დიპლომატია აწირათ ხალხთა ცხოვრებაში დიდ საქმეს აკეთებს, პოლიტიკას და დიპლომატიას თავისი განსაკუთრებული პირობა აქვს.

სომხები რომ პოლიტიკოსები არ არიან, ამას თვითონაც უნდა გარჩობდნენ. გარემოებას და შეგნებას წინ უსწრობს სიტუაცია. სომხები „გლადსტონობენ“, მაგრამ ვათ ასეთ გლადსტონობას.

მათ დიპლომატიურ „სელში“ რაში გაქედდება და მათ საიდუმლოს უბრალო გულუხვად აღიანიც შეიტკობს.

მსოფლიო ომის დაწყებდან თბილისში გამოდის გახ. „კავკასკოე სლოვო“. ამ გახვების გარშემოა შემოკრებილი სომხის ავანტურისტი ინტელექტუალი და პლუტოკრატული წრეები. ამ სანი წლის განმავლობაში ვახვთს ერთხელაც გულახდილად ვერ უთქვამს ის, თუ რა სურს და რას ეცხვებება. მისი მოღვეფობა სივარდისგან, შურისა, შტრების და ორკოფობის ფურცლებს გვიშლის.

კოტა შორიდან დაწყება დაგვირდება.

დიდან თავის არსებობისა „კავ. სლოვო“ კავკასიის ერების ცენარის და დაბეჭდების იყო. „კავ. სლოვო“-ს ხალხი ვერ რეაგდებოდა კავკასიის ერების ერთგულს, თუ ეკონომიური მისწრაფებისა: უკედრუსეთში შოინისტურ ბურჟუაზიის ლაშქარი ხშირად წრფელ დემოკრატულ სამსახურში ვეგვლინებოდა, მაგრამ, როგორც ზემოთ ვსტავით, მისი დემოკრატობა ბალდსაც არ სჯეროდა. — ქართველ ერს ასოსგ „კავ. სლოვო“ ს კაცო-კამიური ახალსდები ქართულ ეკლესიის კითხვაშიც, შვარაზული „ესკურსისები“ აბრეულთა პრაქციის დრას და ნილამ მოუვარებელი ბრძოლა საქართველოს წინააღმდეგ.

მომდარბა რევოლუციამ რუსეთის დამოუკიდებელი ერების კითხვა დღერი განხილვის წესრიგში დააყენა.

რევოლუციამ „ხალხთა თავისუფლ თვითმართვების პრინციპი თეორეტიულ გზიდან რეალ განხორციელების თბილისზე გადაიყვანა.

ამ მოვლენის ყველა ერთნაირათ უნდა განხარბიდა და სამართლიან თვითმოქმედებების უნდა აღდგრა.

„თავისუფალი თვითმართვება ყველა ერებისთვის“ ამ შინაშინ დემოკრატისა. — ამ დროს გამოსულა გახ. „კავ. სლოვო“ და ვაგვიკოს, „ყველათერი სომხებისთვის და არაფერი სხვისთვის“. „კავ. სლოვო“ თვითმართვების პრინციპით სარგებლობას მხოლოდ იმსდებილი სომხებისთვის მოითხოვს. „სამშვიდობო კონგრესზე მხოლოდ იმ ერების ბედი უნდა იქნეს, წარდგენილი. რომლებსაც ომის ცდები შეეხებო“ — ამბობს ვახვით ესაქვეთ სომხების კითხვა, როგორც ომის მიერ წამოყენებული, კონგრესზე უნდა გიარჩეს.

სხვა ერებს კი არ აქვთ ეს უფლება? სომხებმა კარგათ იციან რომ ქართველ ერს აქვს 1783 წლის ტრაქტატი, რომელიც მას უფლებას აძლევს თავისი ეროვნული კითხვა, თუ საქობო ვახვა სივარაშობის კონგრესზე გასაჩივროს.

ესეც რომ არ იყო, ერთა თავისუფლ თვითმართვების პრინციპის ძალით უფლებად ვერ ეძლევა საშვალბას თავის შვლახულ ეროვნულ უფლებების აღსადგენათ შესაფერი ზომი მიიღოს. ეს ქვეშარტება და „კავ. სლოვო“-ს გლადსტონობის მის ვერსა დააყენებ. მიიღინარე ამბები განა ამის ნათელსა ყოფედ არ დღადებენ.

ჩვენ ვგვდავთ, რომ თვით უულტურო და უსტიკობო ერებიც კი გამოდიან ალორინების ასპარეზე, რომლებიც ცხადია საერთაშორისო სამშვიდობო კონგრესზე არ დაგრიდებიან თავის სამართლიან მოთხოვნილებების წარგზავნას.

„კავ. სლოვო“ იმ ყალბ საფუძვლით აშის შესახებ ჩვენ უკვე ვსწრებით იხ. „ჩვენი კვირის“ № 8 წერ. „პოლიტიკა“-ს ავტ.

პოლიტიკოსობს, რომელსაც ეწოდება: „არც წყვილი დასწვა და არც მამფერი“ „კავ. სლოვო“ სხვა ერების როგორც მისწრაფების ენობების. მათ რუსის ცდებებს გულს უშეგებებს და ამავე დროს უშეგებლად უნდა გაეეთოს თვისი ეროვნული სახე.

როგორც არ უნდა იყოს ოსმალეთის სომხების „ეკვირდები“, სომხებს ეს მამფერი უფრატობის და ამავე დროს უფლებობა აძლევს, რომ ისინი (სომხები) სხვა ერის ეროვნულ მუშაობას შეეხებოლიონ.

რუსეთის დემოკრატია უანეჭკითა და უკრატრბული ზავი მოითხოვა. სომხები საგონებელში ჩაეღოთ ამ მოვლენამ და ისინი მოითხოვენ, რომ კავკასიის ასპარეზე უსათუოდ საქობა ანგესია, რომ ამით სომხების ბედი სასურველად გადაიქცას. ჩვენ ამ აზრს არ ვებრძობით, მაგრამ ის გვაშვოთებს რომ სომხები ყოველ გვარ სიყვავს მხოლოდ თავისთვის იყენებენ, სხვისთვის არ იყენებენ.

ი. იმერელი.

რუსული პრესა.

სწორედ კაცეტების კაცო-კამიარობის კილოზე მღერის „სოციალისტ“-პლუტოკრატების ვახვით „კავკასს. სლოვო“, როდესაც ეროვნული კითხვაზე გეკობს. მას ვერ მოუწევდები ის აზრი, რომ სომხების გარდა სხვა ერებიც ექვემდებარებანი იმ პრინციპს, რომელიც ერთა თვითმართვების საფუძველსადგას. პირდაპირ არ ახსენებენ საქართველოს, მაგრამ, აშქარა, რომ მათი შინაინი და პრეოკატორული ისარი სწორედ საქართველოსთვის არის განმზავებული. მართალია, „ხავი ერთა თვითმართვების საფუძველზე უნდა დამყარდეს“, მაგრამ, მაგრამ ვერც არის და ერთ თურმე, რუსეთის დემოკრატის თურმე ვერ შესწავს ძალი ყველა ჩაგრული ერები იხსნას.

ის ის ცხადად ერთი საბუთი, რომლითაც სომხის შოინისტები რუსულ ქერქში ვახველდენ უწინააღმდეგებანი ერთა თვითმართვების პრინციპს. თურმე ყველა ჩაგრული ერთა განთავისუფლება რომ დასახოს ამ რევოლუციამ სახავო კონფერენციაზე განსახლდებოდა, მაშინ ოსმ ბოლო არ მოეღება ყერბოდ „კავკასიის ერთა თავისუფლების კითხვა უნდა დამამდესო“ ამბობს ვახვით.

მარტივად რომ ვესხნათ, ეს იმას ნიშნავს, რომ თავისუფლების მარტო ერთი არ ორი კაცოსა ერის პატენტად დერტების, ხოლო დანარჩენები... აღბათ ვახვი გატენდეს და ღი-ვასიებულ სოლოლელ ჩარჩებს უნდა ვეღდოთ ხელში, რომ კვლავინდებოდა ჩაჯდენ წურბელესებით ქონებრივად დეტაქ ერებს.

ეს კიდევ არაფერი, თურმე ის ფაქტი, რომ ოსმალეთის, სომხეთის სომხური ელჩებები სხვა ელჩებებზე ვაცილებით ნაკლებია, არ ნიშნავს იმას, რომ ეს სომხური პრივილეგიები არ არის სომხური, ხოლო როცა ქართულ ტერიტორიაზე იმდებება ღამაპარა, მაშინ... იდება ზღვარი თინორაფიასა და ისტორიის შორის, მაშინ ქართული ვინორაფიული მილიონობა არ არის ნამდვილი სოლიონობა და რაღაც მისინკიებით ისტორიის ფარგლებში გადადის საუბარი. (ჩვენს ფედერალისტებს, ახალი მოკეპირენი გამოუნდნთ რეული მოსახლობლის პრინციპის დასაცავად). ამის შემდეგ ჩვენ ნათლად შეგვიძლია ვავითავლსწინოთ ყოველთვი ეს, თუ რა ან ვინ არის საქართველოს საპარის გამომხრებილი ძალიან სასურველი იქნებოდა რომ ჩვენი მკითხველები გაეცნობოდნენ გახ. „კავკას. სლოვო“-ს მუშა-137-ს და მსჯავრს თვითვე დასდებდნენ. ჩვენ კი ამის ვიკატევი მხოლოდ, რომ ბრძოლა სასტიკო მივიწელება მტრებთან და ამ ბრძოლისათვის ყოველ მხრივ უნდა შემზადდულნი ვიყვეთ, თვით ჩვენს მტრებს არა სძინავთ.

საქ. ეროვნ. დემ. პარტიის წევრთა საგულისხმოთ.

პარტიის წევრთა კრება.

კვირას, 25 ივნისს დილის 10 საათზე ქუთ. რეალურ სასწავლებლის შენობის დარბაზში მოხდება ეროვნულ დემოკრატიულ კრების პროგრამა შემდეგია: მოხსენება საქართ. ეროვნ. დემ. პარტიის კონფერენციის შესახებ და რამოდენიმე საუბარი საპროგრამო კითხვებზე.

უკრაინის ავტონომიაზე.
ევროპულ წოდებული „ერთი თვით გამოკვეთის“ პრინციპი როგორც მისალოდნელი იყო, მრავალთავის საქარეზ ავტონომიის ხელშეწყობის ასახვევი საშუალება აღმოჩნდა. აი რასა სწერენ რუსული, როგორც სოციალისტური, ისე არა სოციალისტური, გაზეთები ავტონომიის აღიარებაზე უკრაინის მიერ: „ხმელი იყო-ლია“:
„ჩვენთვის ექვს ვარემ იყო, რომ რუსეთის ევროპა ერთ ნაწილს ვერ შევძლო რომელიმე მომენტში, სრულიად დამოუკიდებლად, სახელმწიფოს დანარჩენ ნაწილების დაუთხოვად თვისი პოლიტიკური ბედ-იღლის გადაწყვეტა“-ო.
„ბრწყვე ვეღოზონი“:
„სრულიად უკრაინის რიღის „უნივერსალ“-ს, რომლისთვის სხვა სახელი, გარდა ქვეყნის წინაშე ბოროტ-მოქმედებისა, არ შეიძლება გამოიხატოს, გადაჭრითი პასუხი უნდა მიეცეს: როგორ დავდეთ რუსეთის დატყვევება! დროებითი მოთავრობა მალს უნდა მიმართოს“.

რეპორტი ამბები

დ ე მ შ ბ ი.

პეშტა და ჯარისკაცთა წარმომადგენლების კრების ივნისის 21-ის სხდომა.
პეტროგრადი. 22 ივნისი. პეშტა და ჯარისკაცთა წარმომადგენლების ივნისის 21-ის სხდომის სხდომაზე ამერიკის სოციალისტური პარტიების წარმომადგენელი ვილიამი მიუსლამი ყრილობას ამერიკისა და ნორვეგიის სოციალისტთა სახელით. ჩემი მხარეს სიტყვა უთხრა და სთხოვა, რომ მეომარ სახელმწიფოთა სოციალისტებმა და პროლეტარიატმა აიძულონ თავიანთი მოთხოვნა ზავის ჩამოყალიბების დასაწყობებლად.

დამოუკიდებელი კრების შესახებ.
პეტროგრადი. 21 ივნისი. 20 ივნისს მუშათა და ჯარისკაცთა ყრილობის თათბირზე განხილვის კითხვა დამოუკიდებელი კრების მოწვევის შესახებ, რომელზედაც შედეგი რეზოლუცია იქნა გამოტანილი: დამოუკიდებელი კრება მიუყვებოდა უნდა იქნეს არა უფროანს 30 სექტემბრისა. ყრილობა წინადადებას აძლევს დროებითი მოთხოვნის მიღწევის სასწრაფო ზომები სოლიდარ და საქალაქო ახალ ორგანიზაციების დაარსების შესახებ. მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოებს მოუწოდებს უზრუნველყონ სრული თავისუფლება არჩევნებისა და ემბროლონ ყოველ-გვარ დამოუკიდებელი კრების ხელის შეშლელ პირობებს.

ჯარისკაცთა მანაფესტივატი.
პეტროგრადი. 21 ივნისი. 21 ივნისს მოხდა გრანდიოზული მანიფესტაციის სატაბუ ქალაქის ჯარის ყველა ნაწილებისა, რომელიც იღვდესსწრაფად დასაღვთ ფორნტზე რუსის ჯარის გამარჯვება. მანიფესტანტები სასახლის მოედანზე გაემართნენ წვიმის პარასპექტისკენ, გაიარეს საფრანგეთისა, იაპონიისა და ინგლისის საელჩოებისკენ, სიღინავ გაემართნენ სამი სასაფლაოსკენ და წარმოსთქვეს სიტყვები:
ხალხმა ოციცინი გაუმართა ქალთა თავისუფალ ბატალიონს და სხ. მანიფესტანტებმა თან ჰქონდათ მინისტრ კერენსკის სურათი.
ქალთა თავისუფლება ბათალიონი.

პეტროგრადი. 21 ივნისი. დიდის დემონსტრაციის გადაწყვეტილება თავისუფალ ბათალიონს ღამეზე თეთრი დროშა. დროშა აკურთხა სამრევლოებმა.
რუსეთის წარმომადგენლები სტოკჰოლმის კონგრესში.

სტოკჰოლმი. 20 ივნისი. მოვიდენ კონფერენციაზე დასასწრებლად პეტროგრადის მ. და ჯ. კოა დემ. აღმასრულებელი კომიტეტის წევრები. სადაგურე მათ შედეგები გერმანელი დამოუკიდებელი სოციალ-დემოკრატების პარტიის წარმომადგენლები - კოლკო, ჰაუნე და კონო. მათ ახლად მოსულნი სალაპარაკოდ მიიწვიეს.
ცნობები სპანეთ დასავლეთის ფრონტადან.
პეტროგრადი. 19 ივნისი. სასწრაფო საბჭო-დასავლეთის ფრონტის ცნობათა მიხედვით შეტევები ფართო ხასიათს იღებს და ჩვენდა სასარგებლოთ გრძელდება.

დროებითი მოთხოვნის მოწოდება.
პეტროგრადი. 19 ივნისი. დროებითი მოთხოვნაზე გამოსცა მოწოდება; სულად იგი ესალმება ჯარს რომელმაც დაიწყო შეტევები დამოუკიდებელ მოქალაქეთ, შეუერთდენ რევოლუციებს ჯარსა და მით უზრუნველყონ რევოლუციურად სამშობლოს ყველ დღეობა.
შეშათა და ჯარისკაცთა წარმომადგენლების ყრილობას.

პეტროგრადი. ივნისის 19. ჩემი ატობინების ყრილობის ჯარის მიერ დამოუკიდებელ შეტევების შესახებ. (ტაშ). წერეთელი აცხადებს: ჩემი რევოლუციური ჯარი შეტევების დაწყების შემდეგ, რომლითაც დანახა მთელი ქვეყანას რუსეთის ჯარის დემოკრატიულ საფუძვლებზე გაძლიერება. რევოლუციურს ჯარს დღეს აღარ ამოქმედებს იმპერიალისტური ტენდენციები, რომელმაც თავი იჩინა ამ ომის დაწყებისას. დღეიდან რუსეთის ჯარი და იცავს მხოლოდ სამშობლოს ტერიტორიას და მასთან სისხლით მოპოვებულ თავისუფლებას. დღეიდან რუსეთის ჯარისკაცის სისხლი აღარ დაიდრება იმპერიალისტური ინტერესებისათვის. დღეიდანვე შეტევები საშუალებას მისცემს საერთაშორისო დემოკრატებს თავიანთ ქვეყნებში ბრძოლა გამოეხატად ინტერიალისტურ მისწრაფებს. (ტაშ). ჩემი შეტევები გამავრცებს არა თუ მარტო რუსეთის რევოლუციას, არამედ საერთაშორისო დემოკრატისაც. ჩემი უნდა ვიდრესსწრაფოთ დემოკრატიული პრინციპების გამარჯვება უნდა დავიკეთო ჩემი ქვეყანა გარეშე და შინაური მტრებისგან. უნდა განვაგრძელო ახალი საფუძვლებზე საერთაშორისო პოლიტიკა. ამ მოსახრებით წერეთელი მოუწოდებს ყრილობას მიესალმონ გვირუკ რევოლუციურ მხედრობას (ტაშ).

უცხოეთი.

ფ. დ. ს.
დ ე მ შ ბ ი.
დ ე მ შ ბ ი.
პარიზი.. ივნისის 22. პანთონში 2 დემკრატის ბოლიციელები და ენდამები ერთ დღე დიდდენა. არქა და სოლი. მოკლეს ერთი პოლიციელი დაიჭრა 3 ქალი და ოთხი პოლიციელი. დემკრატები დააკავეს.
ფინისი გემის დაღუპვა.
კოპენჰაგენი. ივნისის 21 ატლანტის ოკიანეში დაიღუპა დანიის გემი გარკენ-სდლიო.

ახალი ამბავი

კრავს. დემ. პარტიის წევრთა კრება.
კვირას 25 ივნისს დილის 10 საათზე ქუთათის რეალურ სასწავლებელში გაიმართება ეროვნულ დემოკრატიული პარტიის წევრთა კრება. კრების პროგრამა შემდეგია. მოხსენება საქართველოს ეროვნ.-დემოკრატიული პარტიის კონფერენციის შესახებ და საუბარი საპროგრამო კითხვებზე.
ქუთათისში მოუთ თანამოაზრე (ეროვნულ დემოკრატებს) მოაწოდებს და სტუდენტებს (ევრებს და ქალებს) ვიზიტი აუკრებლად მოვიდენ დღეს, კვირას დიდის სრულ 9 საათზე ეროვნულ-დემოკრატთა საბჭოსი დარბაზში (გორანკოვის ქუჩა, ოცეცხლის სახლიში).
ცნობა ჯარიაღან. როგორც ბ. ისონ გამაშვილს პრაპ. ასათიანი დემოკრატ-კომანდის, მეტრათ ბრძოლაში მოუკლავთ ქართულ რაზმის ოფიცერი ალ. გამაშვილს (იას. გამაშვილის ძმა).
პანიღი. დღე ქუთათისში ძაღვ ცხენ, სალაპარაკობით ვიწინა მონღის.
სქონისას ჭრა. როგორც სოლიდარი ჩამოსულები ამბობენ, საქონლის ქირა მიელ ქუთათის გუბერნიას მოხდება.

თბილისი.

— დაშტებთა ვაზგაფრები მასწავლებლებს დადევანდეს სიძირის გამო სახლობ გენათლებს მინისტრმა საქართველო 1917 წელს დამატებითი ჯამაგირით მიეცეს პირველ დაწყებულ სკოლების საზოგადო საგანმანათლებლო საგნების მასწავლებლებს (კაცებს და ქალებს), სათადარიგო მასწავლებლებს და აგრედე ომში გაწვეულ მასწავლებელთა მოადგილეებს (კაცებს და ქალებს); ამას გარდა უნდა გადაიდოს თანხა იმ მასწავლებელთა დასამაყოფებლად, რომელთაც ადგილობრივ საშუალებათაგან ჯამაგირის ნაწილი არ მიუღიათ. ამ მოსახრებით 1917 წლის პირველ ნახევარში უნდა გადაიდოს ერთდროულად 10.229,148 მან. ხოლო მეორე ნახევარში 14.144,754 მან. 1918 წლის 1 იანვრიდან ყოველ ნახევარ წელში უნდა გადაიდოს ხოლმე მუდმივად 5, 714,341 მან. იმ დროამდე სანამ ჯარი და ფლოტი მშვიდობიან დროს მდგომარეობაში არ ჩადება.
— ბათუმის ოქტის მოწვევაზე, კავკასიანებო კომიტეტმა თვის უკანასკნელ კრებაზე ადგილობრივი დაწესებულებანი შემდეგ ნაირად განაწილა: 1) საოლქო სადამსარეულებო კომიტეტ ბათუმის ოლქში არ იქმნეს დაარსებული. 2) ბათუმის საოლქო სადამსარეულებო კომიტეტში უნდა შევიდეს წარმომადგენელი ამირჩეული. 3) ყველა სადამსარეულებო კომიტეტების ნაწილებიდან 2 კაცი თითოდან. 4) ბათუმის სადამსარეულებო კომიტეტისგან — 6 წარმომადგენელი 5) ბათუმის სადამსარეულებო კომიტეტისგან — 3 წარმომადგენელი და 6) ათონის ქალაქის თვითმართველობისგან, სადამსარეულებო კომიტეტისგან და სალდათა და მუშათა დემუკრატებისგან — 3 წარმომადგენელი და 7) ათონის ქალაქის თვითმართველობისგან — 3 წარმომადგენელი. 8) ნაწილის ყველ კომისარები დაუქმდებარონ საოლქო.

— საგაგამში კომიტეტში. კავკასიან, კომიტეტმა დამატკია დემოკრატები ამირ კავკასიაში საადგილ-მაშობ კომიტეტების მოწყობის შესახებ.
— ავტოფედალთა ვარშუთა. ქართველებსა და რუსებს შორის ეკლესიებისა და მონასტრების გაყოფის კითხვით გამოწვეულ უსამოვნებათა განხილვის გამო, ამირ კავკასიის განსაკუთრებული კომიტეტში შემავალი ადირ სონოლის ობერ-პროკურორის ლევის წინაშე, რათა მან სასწრაფოდ გადაწყვიტოს ეს კითხვა.
— ვარის კავკასიის განსაკუთრებული უფლება. ამირ კავკასიის კომისარიატმა დადგინა, რომ ჯარისკაცებს, მიუხედავად მათი წილიდან (20 წლისაც რომ არ იყვნენ, უფლება აქვთ არჩვენებში მონაწილეობისა.
— უფლება მუსლმანთა თათბირი. თბათის 26-ს მუსლმანთა კომიტეტის წარმომადგენელთა თავიანთ ეროვნების საქართველოში გამო თათბირი ექნებოდა ამირ კავკასიის კომისარიატთან.
— საფაქსი სკოლები ყოფილი ისსექტორი ტერ-განსაინა. როგორც გვიგეთ ცნობით სახლობ სკოლების ყოფილი ინსპექტორი ტერ-განსაინა, რომელმაც თავი ისახელა მასწავლებლების დევნა და რუსიკების პოლიტიკით ჩვენ სკოლებში, ამ ენად ქ. ენგელთი (პარსეთში). ყოფილია; იქ თურზე ის სხვა გავის ატარებს; როგორც ვიცით მან სახანო უფლი გაფლანგა, რის გამოც მან სახანო დაიბოხდა და პასუხის გებაშიაც მისცეს. საქროა ამ გარემოებას ვიგანაც ვერ არს მიეცეს უკრებლად.

მიწოდება.

მოქალაქენო! 28 მაისს მდ. ბიონმა იმხვერბლა ქ. ქუთათისს მცხოვრები, გრიგოლ სიმონის მე გიორგაძე, რომელსაც დარჩა ორი ბავში და სიღვრანი. მათ გარდა სახლობს ორი განჩინა რა, და ნიეთიერად დიდ გასტურს განციდიან.
მოუწოდებ ყველა გულშემატკივართ, დაიჩინო თავიანთი წვლილი უპატრონოდ გარჩენილ ობლებსიათვის. ყოველი შემწეობა, რაგინ მიკრედიც არ იყოს, დიდის მადლობით მიიღება და გამოცხადებული იქნება ადგილობრივ გაზეთებში.
შეწირულება მიიღება გუგაგაშისა და წავის მადსახში, ფოსტით გამოგზავნება შემდეგი მისამართი: Кунаисъ староландерия, 24, Мелитону Чечелашвилისთვის.
პ. ჩენელაშვილი.

მთავლილი ომი.

დ. დ. ს.
დასავლეთის სსრკ-ზე.
პარიზი. ივნისის 21 ივნისი. გერმანელები სცდობდენ იერიშები მოეკრებოდა. მტერი სერნის მიდამოებში გაენადგურა რამდენიმე ადგილას გერმანელებმა შესწდეს ვერცხვით ჩენი ხაზები, მტერი ამოველოტეთ. პალიტიკაში 304 საარტილერიო სარკო ორივე მხრიდან მწვევე ხასიათს იღებდა.
პარიზი. ივნისის 15 ოციკალი. სერნის მიდამოებში სერნი შეტევები სსრკ-ზე.
გერმანული სკოლომბიდან დაიკვირბო ჩენი იბრილობა ქვემო წინააღმდეგობა მასის მარცხენა ნაპირზე ენერგიული მოქმედება. ხდება წვილ-წვილი შეტევებიც.
დასავლეთის სსრკ-ზე.
პეტროგრადი. ივნისის 22 ოციკალი. ბრეჟნის აღმოსავლეთით მოწინააღმდეგვე შეავიწროვა ჩენს სადარაჯოებზე მდგარი რაზმები. მტერი არტილერიის საშუალებით მოვიგერიეთ. საარტილერიო მომხმადგენლებს უნდად მტერმა ორჯერ მოიტანა იერიში ჩენი პოზიციების წინააღმდეგ. იერიშები მოვიგერიეთ.
პეტროგრადი. ივნისის 23 ოციკალი. ზოლოჩვის მიმართულებით გაძლიერებული სროლა. არტილერია ორივე მხრიდან ენერგიულად მოქმედებს. რიბინის ჩრდილო-დასავლეთით შეტევებიც მოხდა.
პეტროგრადი. ივნისის 21 კოველის მიმართულებით საარტილერიო ძლიერი სროლა. ზოლოჩის მიმართულებით ჩენს მამხვრებდა რაზმმა დაიკავა სოფელი მოლოვის მიდამოები. წამოვიყვანეთ ტყეები და წამოვიტოეთ ტყეების მგრძვევები. ივნისის 18-სა და 19 ჩენ წამოვიყვანეთ 300 ტყვე ოციკარი, 18000 ჯარისკაცი. წამოვიღეთ 29 სახეგრო იარაღი და 33 ტყის მგრძვეველი.
კავკასიის სსრკ-ზე.
პეტროგრადი. ივნისის 20 ოციკალი. დეკავრია რა პენჯეენი, მტერმა მოგვიარა პენჯეენის აღმოსავლეთით და დიდი წინააღმდეგობა გაგვიწია. ასარტების დანარჩენს ადგილებში ცვლილება არ მოხმადარა.
იტალიის სსრკ-ზე
რომი. ივნისის 18. ოციკალი. აზიაცოს მითან ადგილებში ბრძოლა სწარმოებდა. მტერი განხილვის ძლიერს და მუნას და წინ მიიწევს. მტრის იერიშებს ნაყოფი არ გამოუღდა. მტრის არტილერია ენერგიულად მოქმედებდა. რუსიეთის ასარკ-ზე.
პეტროგრადი. ივნისის 22. ოციკალი. რუმინეთის ფრონტზე სროლა.
ფრინაფთა მოქმედება.
რომი. ივნისის 18. ოციკალი. ჩენმა ეროპოლანმა გორკის აღმოსავლეთით ჩამოაგდო მტრის აპარატი. მეორე აპარატი მტრის ახილა მის დაშვებულობით. ტერმანის მით მახლობლად ჩენი საპარო რაზმი ძლიერად უშენდა მტრის ბანასკ.
ზალციის ზღაზე.
პეტროგრადი. ივნისის 20. ოციკალი. მტრის ყ აპარატი თავდსხმა მოახინა კუნძულ ენელიხზე. ჩამოაგდო 24 სუმიარა. ახალი არაფერი ყოფილა.
ქუთალ-გაზეთებიდან.
ახალი უკრაინული გაყოფები სახლობ განათლების სამინისტროში დაატკიკო ხარკოვის უნივერსიტეტის ისტორიო-ფილოლოგიური ფაკულტეტის დადგენილება, რომლის ძალითაც უნდა განისნას შემდეგი ახალი კუთვნილება სარკოვის უნივერსიტეტში: 1) უკრაინული ფილოლოგიისა და 2) უკრაინული ისტორიისა.
ამრისი მოწვევაობა.
სამხედრო სამინისტრომ თავი მოუყარა ჯარის უფროსების იმ მოხსენებებს, რომლებიც კრში მოუწოდებლობას ენებოდა. 28 მაისიდან 3 ივნისამდე გამოაკვა რომ ამ მხის განმელობაში ოკერციების საწარმოებში ბრძანებას ასრულებდნ უარი უთქვამთ სამხრეთ დასავლეთის ფრონტზე მე 42 დეიზიში 2805 ჯარისკაცს, მე-13-ში-848ს. რუმინეთის ფრონტზე: მე 21 მსროლებლს კოლეს მე-11 როტას, მე-130 დეიზიის პოლკებს, მე-7 მსროლელ ჰოლკის 6 როტას, მე-10 თურქესტანის პოლკის 6 როტას და და 20! მსროლელ პოლკის კომანდის მე წაწილს. დემკრატობდენ ჩრდილოეთის ფრონტზე-414 ჯარისკაცი, დაბრუნდა-247; დასავლეთის ფრონტზე 201, დაბრუნდა-83; სახეგრო-დასავლეთ, ფრონტზე-61, რუმინეთისაზე-55. თავისუფლდ გეომების შესახებ ცნობები მიღებულია 1 ივნისის ერთი დღის წინ ბალოშვილან წავიდა 14 ოციკარი 350 ჯარ. კაცი. რიბინსკიდან 100 ჯარ. კაცი. პეტროგრადიდან ამ დღეებში წავიდა 200 კაცი.

პროგნოზი

დ. ა. ს.

დ ა ვ ა შ ი

მუშათა და ჯარის ცენტრალური კომიტეტის...

ლემი ეწევიან აგრეთვე ჯარისკაცთა და...

ზავის გარეშე

3. დ. ს.

დაპყრობა

პეტროგრადი. ივნისის 17 ვენდიან...

ზღვანობა უგრა-ინელთა შესახებ

უკრაინის „უნივერსალის“ გამოქვეყნებაში...

დროებითი მთავრობა უარყოფს ამ უფ...

იქ გადჭრით იყო ნათქვამი, რომ ზე...

საქეუბა, მთავრობამ აღიაროს, რომ მან...

უკრაინული მოძრაობა ისეთ ხასიათს იღებს...

ლეთის მსახურება

მედიკალური რევიზიის დროს, ღვთის მსახურება...

„შეგველი ქორი ჯობია შეუგველი ლხინისა“...

მ. ბუაჩიძე

სოც. დემოკრ. საოლქო პარტიის მიჯნველი დადგენილება

(გარესტუბა ახ. ზე. ქვ. № 62)

მუშათა საკითხი

რუსეთის სოციალდემოკრატიული მუშათა პარტიის მიჯნველი დადგენილება...

მუშათა პარტიის სფეროში ყოილობის ძირითადი მოთხოვნებია...

ამ მხრივ შეიძლება მუშათა მიერ, პარტიულ შრომის ბრძოლის დაარსება...

იღებს რა მსხველპლობაში ომიანობის დროის პარობებს...

ხელისუფლების გასაძლიერებლად და სხვაგვარი შრომის პარობების გასაძლიერებლად...

მუშათა კლასის შედარებით ნაკლებად შეგნებულ ნაწილის ექსპლოატაციის წინააღმდეგ...

ქუთაისის ანგარიში რეალური ხელფასის ძალზე დაკლებას...

თ. ა. მთავრიშვილისა და ახლ. წიგნის მაღაზიის

სოციალდემოკრატიული მუშათა პარტიის მიჯნველი დადგენილება...

დასარსად ყოილობაში ომიანობის სფეროში...

პარტიულ მუშათა პარტიის მიჯნველი დადგენილება...

უფროსად მსხველპლობაში ვუცხადებ ბ. ს. ბოკოვიჩის...

ლიდ მადლობას გადავცემ დასარსებულ პარტიულ მუშათა პარტიის მიჯნველი დადგენილება...

ს. ხარაგაულის პროფ. სკოლის გამგე პარტიული განკარგულებით

რედაქტორ-განკარგულებით დ. ბ. კვიციანი

ქიმიკი

მ. ი. გოგიანი ვლადიმერისა და სინათლის კამერის...

მ. მ. მასლოვი ლეონიდას ქალაქი, ვენერის და მანკის...

მ. მ. მასლოვი ლეონიდას ქალაქი, ვენერის და მანკის...